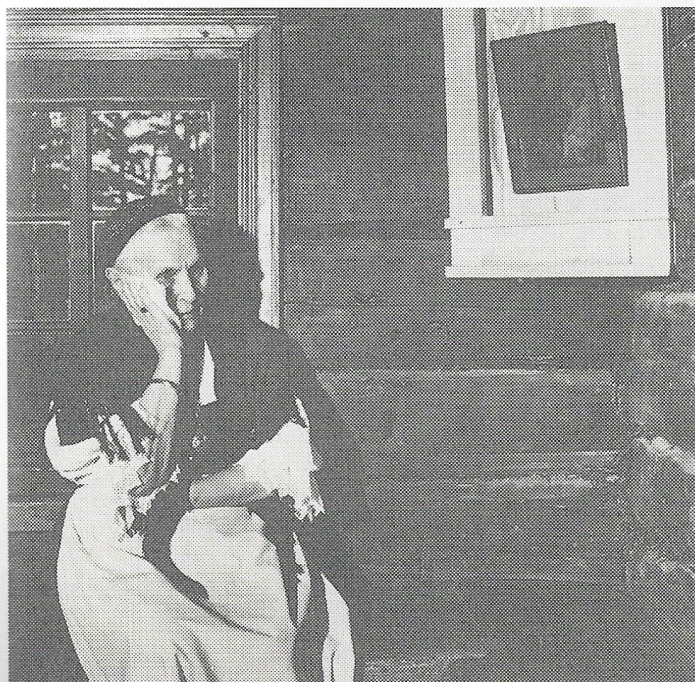

HEIMOPERINTEEN TAITAJAT LÄHTEVÄT

Elmi Tsokkinen kuoli Helsingissä, Mari Remsu Ruotsissa...

Elmi Tsokkinen

Elmi Tsokkinen — tunnettu suojärveläinen runonlaulaja — kuoli huhtikuun 12. pnä 1979 lähes 94-vuotiaana. Hän oli syntynyt Suojärven Aittasillassa ja perinyt runonlaulajataitonsa mummoltaan Palaga Hapolta o.s. Vornanen. Runon kerääjät laulattivat Palagaa tyttösenä ja kirjjasivat seitsemän runoa Palaga Vornasen nimiin. Myöhemmin häntä laulatettiin Palaga Happona ja merkattiin muistiin kaksikymmentä runoa.

— Elmi meni naimisiin Tsokin kylään, Sergei Tsokkiselle. He saivat suuren perheen, kaikkiaan yksitoista lasta, joista neljä poikaa menehtyi lapsena ja kaksi kaatui sodassa. Niin Aittasillassa kuin Tsokissakin oli Elmin kodin ovet aina avoinna kaikille ristittysille. Molemmat kylät sijaitsivat karjalaisten kulttuuripitäjien yhtymäkohdassa. Hirvenhihtäjät Vornaset ja Shemeikat, kala-, riista- ja puutavaramiehet niin Suistamolta, Soanlahelta, Korpiselästä, Ilo-mantsista kuin Suojärveltäkin olivat jokaviikkoisia vieraita heidän kodeissaan. Mummon ja anopin tietojen lisäksi juuri näiltä korprien vaeltajilta Elmi sai kuulla perimätietoja suakkunoineen. Uskonnollisen kodin kasvattina hän osasi karsia tiedoista joutuvat »kuohut» pois ja tallentaa arvokkaat perimätiedot. Useat Elmin aikaiset runonlaulajat eivät osanneet kirjoittaa eikä lukea. Elmi osasi, sillä hän oli Suojärven ensimmäisen suomenkielisen Varpakylään perustetun koulun oppilaita. Näiltä ajoilta saakka periytyi Elmin suomalaisuus.

Sota-aika, poikien menetys ja aviomiehen kuolema tekivät Elmin evakkotaipaleen raskaaksi kulkea. V. 1950 tienoilla hän toistamiseen saapui Helsinkiin. Hänen elämänsä alkoi rauhoittua. Tyttäret sijoittautuivat työelämän pariin. Ensimmäisen kerran surujen ja murheiden jälkeen Elmi sai aikaa itselleen. Hän mietti eletyn elämänsä, unohti huolet ja muisteli kaikkia hyviä nuorena opittuja asioita.

Tässä vaiheessa karjalaista kulttuuriryötä Helsingissä tehneet Annantehtaan Sanni Jokinen ja Varpakylän Ahti Talvilinna muistivat Elmin taidot ja vetivät hänet toimintaan mukaan. Elmi osallistui Helsingin suojärveläisten seuran toimintaan niin neuvojana kuin ohjelman suorittajanakin. Hänet valittiin seuran kunniajäseneksi. Seurasaa-reen alkoi turistivirta. Sielläkin tarvittiin karjalaista perimätietoa ja -taitoa. Elmi lähti heitä auttamaan. Ahrin kanssa Elmi vieraili kalevalaisissa naisissa ja jäi myös sinne. Vanhojen asioiden muistajista oli puutetta. Maine kasvoi, kutsuja sateli ympäri Suomen. Elmi kävi minne ehti ja aina voitti ihmiset ystävikseen.

Elmin 90-vuotispäivillä huomattiin hänen työnsä kantaneen hedelmiä. Vieraita oli paljon ja puhe seurasi toistaan. Jokaiselle puhujalle Elmi vastasi. Ketä kiitti, kenelle kumarti ja kenen kaulaan kapsahti. Elmi pysyi henkisesti vireänä, vaikka fyysinen kunto heikkenikin. Tapaturmia sattui useasti. Surua oli, mutta hän kesti ne. Kerkesipä vielä tyttäriään lohduttamaan. Viimeisinä aikoina voimat loppuivat. Silmät eivät kestäneet auki, silti Elmin käsi löysi ystävän käden. Hän nukahti ja hautaus tapahtui huhtikuun 28. pnä.

Hautajaiset pidettiin uskontonsa mukaisesti luterilaisin menoin, noudattaen ortodoksisia perinteitä. Kirkko täyttyi ystäväistä. Mukana oli nuoria, keskipolvea ja vanhoja. Elmin ystäväpiiri ei harventunut. Hän ei elänyt eikä kuollut yksin. Hautakumpu täyttyi kukkasilla. Sen jälkeen ruokapöytä odotti kaikkia Elmin saattajia. Syötiin, kahvitettiin ja pidettiin puheita. Kirkkoherra Matti Hakkarainen muisteli vainajan sanoja lapsista, lasten lapsista ja lasten lasten lapsista. Elsa Vuorjoki sanoi, että Elmi oli hyvä ihminen ja tyytyväinen osaansa. Kun molemmat kädet katkesivat, niin Elmi rohkaisi tyttäriään sanomalla: — Jäihän minulle jalat ehjiksi. Mikko Tsokkinen puhui sukunsa puolesta sen vanhimmalle. Kosti Pamilo esitti suojärveläisten kiitokset ja kertoi alkulähteistä, mistä Elmi tietonsa ammensi. Anni Sailo esitti kanteleen soittoa ja Sanni Pyörnilä kaimasi ystävänsä kaunein itkuvirsisanoin. Lasten lasten lapset esittivät musiikkiohjelmaa.

Näin kauniilla ja arvokkaalla tavalla, vanhoja perinteitä noudattaen, saatettiin Elmi viimeiseen leposijaan ortodoksi-seen kalmistoon. Hyvä ihminen on poissa. Raja-Karjala on menettänyt parhaan suurlähettiläänsä. »Kebiet muldaset hyvän ristittysen hauval.»

Kosti Pamilo

Tuonilmaisiiin on Taivahainen taatto 18. 2. 1979 kutsunut Maria Remsun Ruotsissa Boråsissa.

Mari Remsu oli syntynyt Vuokkiniemen Tollonjoella 29. 3. 1893. Rauhattomien aikojen myllyrrokset sai Marikin raskaasti kokea omalla kohdallaan. Hänen miehensä Riiko Simananpoika Remsu kuoli I. maailmansodassa, ja Mari jäi leskenä elämään pienen tyttärensä kanssa. Vuonna 1922 tuli muutto Suomeen, ensin Kiehimään, sitten Peräseinäjoelle ja sieltä Kiuruvedelle sekä edelleen Sotkamoon. Sotkamossa hän meni uudelleen miehelle, mutta tälläkin kertaa avioliit-